

Centralna banka
BOSNE I HERCEGOVINE
Централна банка
БОСНЕ И ХЕРЦЕГОВИНЕ

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA

01.05.2023. – 05.05.2023

ODJELJENJE ZA BANKARSTVO, SLUŽBA FRONT OFFICE

Sarajevo, 08.05.2023. godine

SEDMIČNI PREGLED KRETANJA NA GLOBALNIM FINANSIJSKIM TRŽIŠTIMA
01.05.2023. – 05.05.2023.

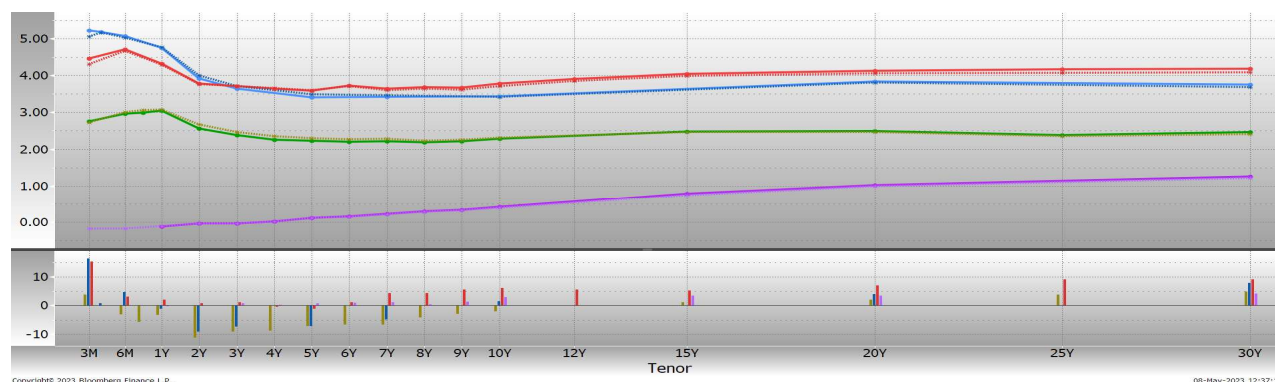
Tabela 1: Prikaz kretanja prinosa na državne obveznice

Prinosi	Eurozona			SAD			Velika Britanija			Japan		
	28.4.23	-	5.5.23	28.4.23	-	5.5.23	28.4.23	-	5.5.23	28.4.23	-	5.5.23
2 godine	2.69	-	2.57	4.01	-	3.91	3.79	-	3.79	-0.04	-	-0.04
5 godina	2.31	-	2.23	3.48	-	3.41	3.61	-	3.59	0.11	-	0.12
10 godina	2.31	-	2.29	3.42	-	3.44	3.72	-	3.78	0.39	-	0.42

Tabela 2: Prikaz kretanja prinosa na njemačke Bubillove

Dospijeće	Prinosi		
	28.4.23	-	5.5.23
3 mjeseca	2.753	-	2.802
6 mjeseci	2.999	-	2.967
1 godina	3.091	-	3.065

Graf 1: Prikaz krivulja prinosa državnih obveznica

Graf prikazuje krive prinosa Njemačke (zelena), SAD (plava), Velike Britanije (crvena) i Japana (ljubičasta) za periode od 3 mjeseca do 30 godina na dane 05.05.2023. godine (pune linije) i 28.04.2023. godine (isprekidane linije). Na donjem dijelu grafa je prikazana razlika između vrijednosti odgovarajućih prinosa na navedene datume.

EUROZONA

Nakon što su tržišta otvorena poslije praznika u utorak je došlo do pada prinosa obveznica eurozone, a na povećanu potražnju za sigurnijim investicijama uticala su dešavanja na bankarskom tržištu SAD, kao i očekivanja odluka Feda sa sjednice koja se održala polovinom prošle sedmice. Nakon Feda, u četvrtak je **ECB, u skladu s očekivanjima, povećala sve tri ključne kamatne stope za 25 baznih poena, pri čemu je kamatna stopa na depozite banaka povećana na 3,25%**. Predsjednica ECB Lagarde je izjavila da će UV ECB nastaviti da ima pristup koji zavisi od objavljenih ekonomskih podataka u određivanju odgovarajućeg nivoa duracije i restrikcija. Ipak, nakon toga, odgovarajući na pitanje, Lagarde je izjavila da „**ECB ne pauzira, te da ima još posla da uradi**“, a što signalizira da se ne smatra da je ECB završila sa povećanjima kamatnih stopa. Takođe, najavila je da će se portfolio kupljenih obveznica u okviru APP programa nastaviti smanjivati predvidivim tempom, kao i da se očekuje prestanak reinvestiranja sredstava dospjelih obveznica od jula. **Lagarde je izgleda inflacije opisala kao isuviše visoke, isuviše dug period.** Iako je stopa inflacije u padu, pritisci na temeljnu stopu inflacije su opisani kao još uvijek veoma snažni. Odluku promjene monetarne politike Lagarde je opisala kao „skoro jednoglasnu“ navodeći da su neki

članovi UV favorizovali veće povećanje kamatnih stopa. Uprkos odluci ECB da poveća kamatne stope, slično kao i kada je Fed povećao kamatne stope, prinosi obveznica eurozone su u četvrtak zabilježili pad, posebno na prednjem dijelu krive. Na kraju sedmice je došlo do određene korekcije prinosa navise, ali je na sedmičnom nivou ipak zabilježen pad prinosa, posebno na prednjem dijelu krive. Prinosi njemačkih obveznica su smanjeni između 2 i 12 baznih poena. Prinosi italijanskih obveznica kraćeg i srednjeg roka dopijea su smanjeni između 4 i 5 baznih poena, dok je kod obveznica duže ročnosti zabilježen rast od 2 bazna poena. Izjave članova UV ECB nakon održane sjednice su bile uglavnom usmjerene na to da će vjerovatno biti potrebno nastaviti sa povećanjima kamatnih stopa sve dok se inflacija ne vrati na ciljani nivo od 2%. Istovremeno, objavljeni su rezultati istraživanja profesionalnih prognozera koje objavljuje ECB, prema kojima bi stopa inflacije u dolazećim godinama mogla da bude niža u odnosu na ranija očekivanja, ali bi mogla da duži vremenski period ostane iznad ciljanih 2%. Prema ovom istraživanju inflacija u eurozoni u ovoj godini bi mogla da iznosi 5,6% (ranije očekivano 5,9%), te 2,6% u 2024. godini (ranije očekivano 2,7%). U 2023. godini očekuje se da bi rast GDP-a eurozone mogao iznositi 0,6% (znatno niže od 1%, koliko iznosi prognoza ECB), dok je očekivani rast GDP-a za 2024. godinu smanjen na 2,6% (ranije očekivano 2,7%).

Kvartalno istraživanje ECB o bankarskom kreditiranju je pokazalo da su banke u eurozoni „dodatno značajno pooštrile“ standarde kreditiranja u I kvartalu.

Tabela 3: Kretanje ekonomskih indikatora za eurozonu

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni	
			stanje	period	
1.	Stopa inflacije – EZ (prelim.)	APR	6,9%	7,0%	6,9%
2.	Temeljna stopa inflacije – EZ (prelim.)	APR	5,6%	5,6%	5,7%
3.	Proizvođačke cijene – EZ (G/G)	MAR	5,8%	5,9%	13,3%
4.	PMI indeks uslužnog sektora – EZ (final.)	APR	56,6	56,2	55,0
5.	PMI kompozitni indeks – EZ (final.)	APR	54,4	54,1	53,7
6.	Trgovinski bilans – Njemačka (u milijardama EUR)	MAR	16,3	16,7	16,1
7.	Fabričke porudžbine – Njemačka (G/G)	MAR	-3,1%	-11,0%	-6,0%
8.	Industrijska proizvodnja – Francuska (G/G)	MAR	1,1%	-0,1%	0,9%
9.	Industrijska proizvodnja – Španija (G/G)	MAR	-	4,5%	0,1%
10.	Industrijska proizvodnja – Portugal (G/G)	MAR	-	-4,4%	1,5%
11.	Prerađivačka proizvodnja – Francuska (G/G)	MAR	-	0,7%	1,8%
12.	Maloprodaja – EZ (G/G)	MAR	-3,3%	-3,8%	-2,4%
13.	Maloprodaja – Njemačka (G/G)	MAR	-6,5%	-6,5%	-5,8%
14.	Maloprodaja – Italija (G/G)	MAR	-	5,8%	5,8%
15.	Stopa nezaposlenosti – EZ	MAR	6,6%	6,5%	6,6%
16.	Stopa nezaposlenosti – Italija	MAR	8,0%	7,8%	7,9%
17.	Stopa nezaposlenosti – Irska	MAR	-	3,9%	4,0%
18.	Stopa nezaposlenosti – Grčka	MAR	-	10,9%	11,3%
19.	Promjena broj nezaposlenih – Španija (u '000)	APR	-	-73,9	-48,8

SAD

Protekle sedmice je održana sjednica na kojoj je **FOMC jednoglasnom odlukom, koju su tržišta i očekivala, povećao referentnu kamatnu stopu za 25 baznih poena na ciljani raspon od 5%-5,25%, što je ujedno i najviši nivo od avgusta 2007. godine.** Tržišni učesnici su fokusirani na to da li će Fed u narednom periodu pauzirati ciklus povećanja referentne kamatne stope, posebno zbog dugotrajne zabrinutosti oko privrednog rasta i bankarske krize koja je uzdrmla Wall Street. U saopštenju nakon sjednice je sugerisano da postoji mogućnost završetka ciklusa povećanja referentne kamatne stope time što su uklonjene fraze koje nagovještavaju dalja povećanja. Druge izmjene strukture saopštenja su bile minorne i odnosile su se na ažurirane ekonomske podatke i turbulencije u bankarskom sektoru, dok nisu navedeni nikakvi planovi za smanjenje bilansa.

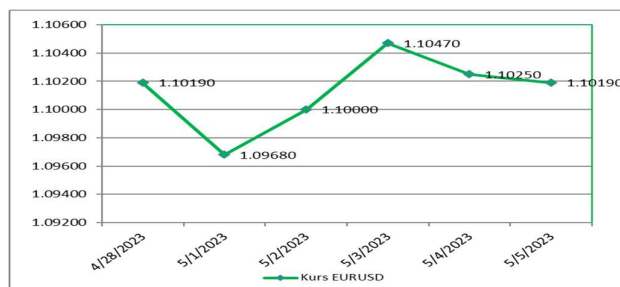
Takođe, proteklu sedmicu su obilježile i turbulencije u bankarskom sektoru, kada je riječ o poslovanju nekoliko regionalnih američkih banaka, a što je pored odluke Fed-a, ključni faktor koji je uticao na finansijsko tržište u SAD. Prinosi na američke državne obveznice su zabilježili smanjenje na prednjem i srednjem dijelu krive, dok su prinosi na obveznice dužeg roka dopijea blago povećani. Naime, početkom sedmice je objavljena vijest da je još jedna banka u SAD - **First Republic Bank - doživjela kolaps**. JPMorgan Chase je najavio da će preuzeti većinu imovine First Republic Bank (FRB) nakon što je pomenuta banka zabilježila probleme. Ovo je treći neuspjeh velike banke u SAD tokom posljednja dva mjeseca. U sklopu sporazuma, JPMorgan će platiti 10,6 milijardi USD američkom FDIC-u za imovinu, ali neće preuzeti korporativni dug ili preferencijalne dionice FRB. First Republic Bank je doživjela značajne odlive u I kvartalu, što je dovelo do povećanog stresa u bankarskom sektoru. Paralelno, probleme u poslovanju, te **smanjenje cijene dionica na rekordno niske nivoe zabilježila je još jedna banka – PacWest banka, nakon što je saopšteno da ista „vaga” strateške opcije, uključujući prekid poslovanja, povećanje kapitala ili prodaju**. Ipak, u petak je, nakon što je Bloomberg objavio vijest da banka razmatra strateške opcije uključujući prodaju, cijena dionica ove banke skočila za čak preko 80%.

Tabela 4: Kretanje ekonomskih indikatora za SAD

Red. br.	Ekonomski indikator		Očekivanje	Stvarno stanje	Prethodni period
1.	Trgovinski bilans (u milijardama USD)	MAR	-63,1	-64,2	-70,6
2.	MBA aplikacije za hipotekarne kredite	28. apr	-	-14,2%	-3,7%
3.	Inicijalni zahtjevi nezaposlenih za pomoć	29. apr	240.000	242.000	229.000
4.	Kontinuirani zahtjevi nezaposlenih	22. apr	1.865.000	1.805.000	1.843.000
5.	PMI indeks prerađivačkog sektora (final.)	APR	50,4	50,2	49,2
6.	PMI indeks uslužnog sektora (final.)	APR	53,7	53,6	52,6
7.	Kompozitni PMI indeks (final.)	APR	53,5	53,4	52,3
8.	Stopa nezaposlenosti	APR	3,6%	3,4%	3,5%
9.	Promjena zaposlenih nefarmerski sektor	APR	185.000	253.000	165.000
10.	Promjena zaposlenih privatni sektor	APR	160.000	230.000	123.000
11.	Promjena zaposlenih prerađivački sektor	APR	-5.000	11.000	-8.000
12.	Fabričke porudžbine	MAR	1,2%	0,9%	-1,1%
13.	Porudžbine trajnih dobara F	MAR	3,2%	3,2%	-1,2%
14.	Potrošnja građevinskog sektora (M/M)	MAR	0,1%	0,3%	-0,3%

Kurs EURUSD nije zabilježio promjene u odnosu na početak protekle sedmice, te je na početku i na kraju sedmice zabilježena vrijednost od 1,1019.

Graf 2: Kretanje kursa EURUSD tokom protekle sedmice

VELIKA BRITANIJA

Prema istraživanju koje je proveo Bloomberg ekonomisti očekuju samo još jedno povećanje referentne kamatne stope BoE za 25 baznih poena, čak i ukoliko inflacija ostane dvocifrena. Rezultati istraživanja su pokazali da ekonomisti očekuju povećanje kamatne stope na 4,5% na sastanku koji će se održati 11. maja, nakon čega se kamate više neće povećavati, čime će se pauzirati najagresivniji ciklus monetarne politike u posljednje četiri decenije. Ekonomski savjetnik ministra finansija Velike Britanije je savjetovao ministra protiv „brzih rješenja“ kada je u pitanju smanjenje poreza, a sa ciljem da se ožive stope rasta u zemlji te je, umjesto rasta poreza, pozvao na izdašnije inicijative za podršku poslovnih investicija.

Tabela 5: Kretanje ekonomskih indikatora za UK

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	Nationwide cijene kuća (G/G)	APR	-3,7%	-3,1%
2.	PMI prerađivački sektor F	APR	46,6	46,6
3.	Neto potrošački krediti (u mlrd GBP)	MAR	1,2	1,5
4.	Odobreni hipotekarni krediti	MAR	46.000	44.100
5.	Monetarni agregat M4 (G/G)	MAR	-	1,1%
6.	PMI uslužni sektor F	APR	54,9	54,9
7.	PMI građevinski sektor	APR	51,0	50,7
8.	PMI kompozitni sektor F	APR	53,9	53,9

Tokom protekle sedmice GBP je aprecirala u odnosu na EUR, pa je kurs EURGBP zabilježio pad sa nivoa od 0,87676 na nivo od 0,87252. GBP je aprecirala i u odnosu na USD, pa je kurs GBPUSD povećan sa nivoa od 1,2567 na nivo od 1,2636.

JAPAN

Finansijsko tržište u Japanu je tokom protekle sedmice tri dana bilo zatvoreno zbog praznika, te tako nije bilo objavljenih značajnih ekonomskih vijesti.

Tabela 6: Kretanje ekonomskih indikatora za Japan

Red. br.	Ekonomski indikator	Očekivanje	Stvarno	Prethodni
			stanje	period
1.	PMI prerađivački sektor F	APR	49,5	49,5
2.	Povjerenje potrošača	APR	34,5	33,9
3.	Monetarna baza (G/G)	APR	-1,3%	-1,0%

JPY je tokom protekle sedmice aprecirao u odnosu na EUR, te je kurs EURJPY zabilježio pad sa nivoa od 150,07 na nivo od 148,36. JPY je aprecirao i u odnosu na USD, te je kurs USDJPY zabilježio pad sa nivoa 136,30 na nivo od 134,80.

NAFTA I ZLATO

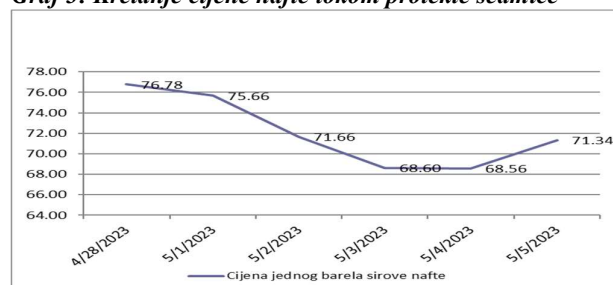
Na otvaranju tržišta u ponedjeljak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila je 76,78 USD (69,68 EUR).

Početkom sedmice cijena nafte je zabilježila pad kao rezultat pojačanih špekulacija da će glavne centralne banke povećati kamatne stope na narednim sastancima, ali i nakon što su se pojavili problemi sa nekim bankama u SAD. Do sredine sedmice cijena nafte je nastavila da se smanjuje, te je u srijedu smanjena ispod 70 USD po barelu, jednim dijelom zbog špekulacija o eventualnoj recesiji u SAD koja prijeti da smanji tražnju za ovim energentom.

Rezultati Bloombergovog istraživanja su pokazali da je obim proizvodnje OPEC-a smanjen za 310.000 barela dnevno jer je izvoz iz Iraka smanjen obustavom naftovoda i štrajkom kojim je prekinut dotok nafte iz Nigerije. Rusija je objavila da ostaje posvećena obećanju da će smanjiti proizvodnju nafte, dok su UAE najavili da će u skladu sa odlukom OPEC+ smanjiti izvoz nafte u ovom mjesecu. Uprkos ovim najavama cijena nafte je nastavila da bilježi pad i na kraju trgovanja u četvrtak zabilježila nivo blago iznad 68 USD po barelu. Kompanija Aramco iz Saudijske Arabije je smanjila cijene ovog energenta za kupce u Aziji. Naime, Aramco je smanjio svoju ključnu ocjenu tzv. Arab Light na 2,55 USD po barelu iznad regionalne referentne vrijednosti za juni, a što je za 25 centi manje nego za maj. Zamjenik ruskog premijera Aleksandar Novak je izjavio da ta zemlja poštuje svoje dobrovoljno obećanje da će smanjiti proizvodnju nafte za 500.000 barela dnevno od februara do kraja godine. Tokom trgovanja u petak cijena nafte je zabilježila snažan rast nakon što su objavljeni pozitivni podaci sa tržišta rada u SAD.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jednog barela sirove nafte je iznosila 71,34 USD (64,74 EUR). Posmatrano na sedmičnom nivou cijena nafte je smanjena za 7,09%.

Graf 3: Kretanje cijene nafte tokom protekle sedmice

Na otvaranju londonske berze metala u ponedjeljak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 1.990,00 USD (EUR 1.805,97).

Početkom sedmice cijena zlata je zabilježila blagi pad u odnosu na dan ranije pod uticajem rasta prinosa na državne obveznice SAD, ali i zbog špekulacija oko odluka Feda o kamatnim stopama jer se približavala sjednica FOMC-a. U narednim danima, do četvrtka cijena zlata je imala tendenciju rasta, što je kombinacija nekoliko faktora – uglavnom kretanja USD, stanja na tržištu rada, te špekulacija oko daljih koraka u monetarnoj politici. Sredinom sedmice su objavljeni ekonomski podaci koji su potaknuli očekivanja da će Fed smanjiti kamatne stope u ovoj godini. Korelacija između zlata i USD, te prinosa obveznica je ostala snažna, uz zabrinutost da problemi regionalnih banaka u SAD i gornja granica zaduživanja doprinose potencijalnoj volatilnosti cijena ovog plemenitog metala.

Rast cijene zlata je nastavljen i tokom trgovanja u četvrtak pri čemu je probijen nivo cijene od 2.050 USD, jer se „produbila“ zabrinutost za zdravlje regionalnih američkih banaka nakon dešavanja oko PacWest banke, te nakon vijesti da su se TD banka i First Horizon međusobno dogovorile da raskinu pakt o spajanju.

Cijena zlata je u petak bila volatilna, ali je krajem dana značajno smanjena pod uticajem podataka sa tržišta rada u SAD. Ovi podaci su pojačali špekulacije da će Fed početi sa smanjenjem kamatnih stopa krajem godine pod uticajem signala da je tržište rada snažnije nego što se očekivalo. Sa druge strane, dionice banaka u SAD su se oporavile što je takođe uticalo na pad cijene zlata.

Na zatvaranju tržišta u petak cijena jedne fine unce zlata je iznosila 2.016,79 USD (EUR 1.830,28). U odnosu na prethodnu sedmicu cijena zlata je povećana za 1,35%.

Graf 4: Kretanje cijene zlata tokom protekle sedmice

